

NOVEMBER 28, 2008

Wat is verduurzaming van natuursteen?

De afgelopen jaren is er steeds meer aandacht voor duurzaamheid bij winning en verwerking van natuursteen. Dit omdat de natuursteenbranche wordt geconfronteerd met misstanden als kinderarbeid en milieuschade. De productie van natuursteen gaat vaak ten koste van de allerarmsten. Zij delven deze stenen in de Indiase en Chinese steengroeven onder vaak schrijnende arbeidsomstandigheden, terwijl hun leefmilieu grote schade oploopt. Daar lijkt, tenminste op termijn, verandering in te komen. De Werkgroep Duurzame Natuursteen (WGDN) gaat de situatie in de toeleveringsketens van bedrijven structureel verbeteren.

Duurzame ontwikkeling is een van de prioriteiten van het huidige kabinet. Duurzaam inkopen is daarvan een belangrijk onderdeel. De overheid koopt jaarlijks voor zo'n 40 miljard euro in. Door gebruik te maken van deze inkoopmacht wordt de markt voor duurzame producten gestimuleerd en krijgt innovatie en duurzaamheid in het bedrijfsleven een prikkel. De rijksoverheid heeft de ambitie in 2010 voor 100% duurzaam in te kopen, de gemeenten voor 75% en de provincies en waterschappen voor 50%¹. Er wordt momenteel gezocht naar duurzame opties in het gebruik van natuursteen. Door te vragen naar duurzame natuursteen wordt eveneens een steentje bijgedragen aan het behalen van de Millenniumdoelen².

Waarom verduurzaming van natuursteen?

De markt voor natuursteen groeit. Natuursteen is een prachtig product dat veel toepassingen kent, bijvoorbeeld aanrechtbladen, grafstenen en bestratingen. Bij niet iedereen is echter bekend onder welke omstandigheden natuursteen wordt gewonnen en verwerkt in het land van herkomst. De natuursteenbranche wordt geconfronteerd met uitwassen als illegale natuursteenwinning in beschermde natuurgebieden, gevaarlijke werkomstandigheden, kinderarbeid, milieuvervuiling, lage lonen en gedwongen arbeid door schuldenlasten. Hierbij gaat de aandacht vooral naar productie uit Azië, Afrika en Latijns-Amerika, omdat daar de problemen het meest schrijnend zijn.

Om tegengas te geven aan genoemde ongewenste ontwikkelingen heeft een aantal Nederlandse bedrijven en maatschappelijke organisaties besloten de handen ineen te slaan en de Werkgroep Duurzame Natuursteen (WGDN) op te richten. Dit initiatief kent inmiddels 15 deelnemers en bestaat uit bedrijven, brancheorganisaties van natuursteenbedrijven en -importeurs, NGO's en kennisinstellingen. De WGDN zet zich in om de toeleveringsketens in de natuursteensector structureel te verbeteren. Het biedt handvatten om natuursteen te gebruiken waarbij het economisch belang in evenwicht is met de sociale aspecten van de bewoners en met behoud van natuur (biodiversiteit) en milieu.

Wanneer is natuursteen duurzaam?

Het is niet realistisch te eisen dat vanaf nu alle natuursteen duurzaam wordt geproduceerd. Het kost tijd om de gewenste verbeteringen te realiseren. Bovendien kunnen niet alle kwesties tegelijkertijd worden aangepakt. Aangaande de productielanden ligt de focus op opkomende markten als China en India. Zonder de overige knelpunten uit het oog te verliezen, wordt bij leveranciers in deze landen in het bijzonder gewerkt aan:

- ❖ tegengaan van kinderarbeid;
- ❖ toezien op veilige en gezonde arbeidsomstandigheden;
- ❖ betalen van voldoende loon, zodat werknemers in hun basisbehoeften kunnen voorzien;
- ❖ milieuzorg: respect voor de leefomgeving en biodiversiteit.

¹ Bron: Ministerie VROM

² Zie ook: www.millenniumgemeente.nl

Boycot of duurzame inkoop?

Is een boycot van natuursteen uit landen als China en India de oplossing? Nee, dat is niet wat de Werkgroep Duurzame Natuursteen bepleit. Een boycot gaat ten koste van de werkgelegenheid en ontwikkelingsmogelijkheden op lokaal niveau. De ervaring leert dat meer en meer leveranciers in productielanden wel degelijk interesse hebben in duurzaamheid kwesties en goed reageren op aanvullende eisen. De sector is er het meeste bij gebaat als grote inkopers een duurzaam product eisen en bereid zijn hiervoor een eerlijke prijs te betalen.

Deze factsheet is een uitgave van de Coalitie Duurzaam Inkopen.

In deze coalitie zijn onderstaande organisaties vertegenwoordigd:

- ❖ Vereniging Klimaatverbond Nederland
- ❖ Provinciale milieufederaties
- ❖ COS Nederland
- ❖ Milieudefensie
- ❖ Natuur en Milieu

Financiële bijdrage:

Ministerie van VROM

Certificaten

Momenteel is er nog geen volledig duurzaam geproduceerde natuursteen op de markt, als ook nog geen certificering. Wel heeft de WGDN een gedragscode ontwikkeld om tot duurzame natuursteen te komen*. De bij de WGDN aangesloten bedrijven zijn momenteel bezig om binnen hun keten deze gedragscode te vertalen naar de praktijk en op belangrijke punten verbeteringen in de productieketen aan te brengen. De werkgroep streeft naar brede acceptatie en gebruik van de gedragscode in de natuursteenketens.

* De gedragscode is te downloaden op www.indianet.nl en www.cosnederland.nl

Rol van gemeenten

Bij het plaveien of betegelen van een dorps- of stadsplein met natuursteen gaat de opdracht nog bijna altijd naar de laagste bidder. De bedrijven in de WGDN zijn in grote mate afhankelijk van overheidsopdrachten en hebben de steun van hun klanten nodig voor daadwerkelijke verduurzaming van de keten. Zolang overheidsinkopers alleen blijven kijken naar de laagste prijs, zijn de mogelijkheden beperkt om echte verbeteringen door te voeren, zoals betere lonen en geen kinderarbeid.

Voor afnemers, zoals gemeenten, is in dit proces dan ook een belangrijke rol weggelegd. Zij kunnen bijvoorbeeld vragen stellen aan de importeur of het bedrijf waar het product wordt gekocht. Wat is gedaan om ervoor te zorgen dat de ingekochte natuursteen verantwoord wordt geproduceerd? Bewuste inkopers uit Nederland en andere landen, kaarten deze kwestie steeds vaker aan bij hun leveranciers.

Om concrete resultaten te behalen zal de overheid, of het nu om het Rijk of gemeenten gaat, uit de spagaat moeten komen dat ze wel duurzaamheid willen, maar daarvoor vaak niet de prijs willen betalen.

Meer informatie en ondersteuning

Op zoek naar achtergronden en/of de meest actuele informatie met betrekking tot duurzame natuursteen? De volgende websites helpen u snel verder.

- 1) www.indianet.nl Website van de Landelijke India Werkgroep. Een van de initiatiefnemers van de WGDN. Op de website veel informatie over de achtergronden van de problematiek en de activiteiten van de WGDN. Hier is ook de gedragscode te downloaden.
- 2) www.initiatiefduurzamehandel.nl Website van Initiatief Duurzame Handel (IDH). Het IDH heeft als doel internationale handels- en productieketens duurzamer te maken. De WGDN is een van de deelnemers in dit programma.
- 3) www.cosnederland.nl Website van de vereniging COS Nederland. Eén van de partners in de WGDN.
- 4) www.duurzaaminkopen.nu Website van de initiatiefnemers van het project 'Werk maken van duurzaam inkopen', waarmee ze overheden willen stimuleren de doelen voor 2010 te halen.
- 5) www.duurzaamheidsmeter.nl De duurzaamheidsmeter geeft inzicht hoe gemeenten scoren op duurzame ontwikkeling in het algemeen en duurzaam inkopen in het bijzonder.
- 6) www.senternovem.nl/duurzaaminkopen In opdracht van de overheid ondersteunt SenterNovem initiatieven die duurzaamheid stimuleren. Uw organisatie kan daarvan profiteren, onder meer door subsidies voor energiebesparende maatregelen, milieuzorg of nieuwe, risicovolle technologie.